

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MERSİN YENİŞEHİR BELEDİYESİ

2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Kasım 2020

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	11
8.	EKLER.....	29

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Bilgileri Tablosu	5
Tablo 2: Kurumun Son 3 Yıl Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 3: Kurumun Son 3 Yıl Bütçe Gelirleri Tablosu	6
Tablo 4: Kurumun 2019 Yılı Gider Bütçe Gerçekleşmeleri Tablosu	6
Tablo 5: Kurumun 2019 Yılı Gelir Bütçe Gerçekleşmeleri Tablosu	7
Tablo 6: Yıllar İtibariyle Ödenen Katı Atık Bertaraf Ücretleri.....	22
Tablo 7:Yapım İşlerinde Verilen Süre Uzatımları	23
Tablo 8: Avukatlık Vekalet Ücretlerine Dair Yenişehir Belediyesi Muhasebe Kayıtları	26

KISALTMALAR

MESKİ: Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Bir Kısım Belediye Alacaklarının Takip Edilmemesi ve Hatalı Muhasebeleştirilmesi
2. Tüketilen Malzemelerin Muhasebe Kayıtlarından Düşülmemesi ve Taşınır İşlemlerinin Mevzuata Uygun Yapılmaması
3. Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında İzlenen ve Geçici Kabulleri Yapılan İşlerin İlgili Varlık Hesaplarına Aktarılmaması
4. Kamu Kurumlarına Tahsis Edilen Taşınmazların Mülkiyet ve Kullanım Durumlarına İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması
5. Zamanaşımına Uğramış, Kaynağı ve İlgilisi Belli Olmayan Tutarların Emanetler Hesabında İzlenmeye Devam Edilip, Gelir Kaydedilmemesi
6. Belediyenin Su Giderlerinin Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. İmar Harçları İle Birlikte Tahsil Edilen Otopark Bedellerinin Ayrı Bir Hesapta Takip Edilmemesi
2. Mersin Büyükşehir Belediyesine İlgili Mevzuatta Öngörülmediği Halde Atık Bertaraf Ücreti Ödenmesi
3. Yapım İşlerinde Yeterli Değerlendirme Yapılmaksızın İşin Süresinden Fazla Süre Uzatımları Verilmesi
4. Avukatlık Vekâlet Ücretlerine İlişkin Kayıtların Doğru Tespite İmkân Verecek Şekilde Tutulmaması
5. İşçilere Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Mersin Yenişehir Belediyesi belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere, 03.07.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu hükümlerine göre görev yapan, idarî ve malî özerkliğe sahip bir kamu tüzel kişisidir. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 2'nci maddesi gereğince Genel Yönetim Kapsamında bulunmaktadır.

İlçe Belediyelerinin görev ve yetkileri temel olarak, 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 14 ve 15'inci maddelerinde düzenlenmiştir. 5393 sayılı Belediye Kanunu dışında kurumun yapılandırılmasını ve görev ve sorumluluklarını düzenleyen başlıca mevzuat şunlardır:

- 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
- 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu
- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu
- 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun
- 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
- 3194 sayılı İmar Kanunu

5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre belediyelerin görevleri ise;

- İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapıyı,
- Coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık gibi temel hizmetleri,
- Zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yükseköğrenim öğrenci yurtları ile gıda bankacılığı gibi sosyal hizmetleri,
- Yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini,

- Her türlü sağlık tesisi açıp işletme görevini,
- Mabetler ile kültür ve tabiat varlıkları ile tarihi dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını ve bu amaçla bakım ve onarım hizmetlerini kurumun mali durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alarak yerine getirmektir.

Bunun yanı sıra belediyeler; Kanun ve Kararnamelerle verilen yetkiler çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatları vermek, özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak gibi belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunma yetki ve imtiyazlarına haizdirler.

Ayrıca, büyükşehir belediyesi kurulan illerde, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu uyarınca; il mülki idare sınırları dâhilinde hizmetlerin planlı, programlı, etkin, verimli ve uyum içinde yürütülmesini sağlamak amacıyla, bazı hizmetlerin ilçe belediyeleri ile koordinasyon sağlanarak, büyükşehir belediyesi tarafından yürütülmesi gerekmektedir.

Belediyelere ilişkin teknik konularda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı; vesayet yetkisinin kullanımında ise, İçişleri Bakanlığı yetkili ve görevlidir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 55'inci maddesinde, belediyenin mali işlemler dışında kalan diğer idari işlemlerinin, hukuka uygunluk ve idarenin bütünlüğü açısından İçişleri Bakanlığı tarafından denetleneceğine ilişkin düzenleme yapılmıştır. Mahalli idareler ile bunlara bağlı ve bunların kurdukları yahut özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle kurulmuş birlik, işletme, müessese ve teşebbüslerin işlem ve hesaplarını teftiş etmek ve denetlemek, inceleme ve soruşturma yapma yetkisinin İçişleri Bakanlığına ait olduğu, 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde de belirtilmiştir.

Anılan Kararname ile İçişleri Bakanlığına bağlı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü yerine, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü kurulmuş ve aşağıdaki görevler verilmiştir:

- Belediyelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak, takip etmek, sonuçlandırmak ve geliştirmek,
- Belediye yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun

şekilde yapılmasını gözetmek,

- Belediye personelinin hizmet içi eğitimini planlamak ve uygulanmasını takip etmek,
- Belediye teşkilat, araç ve kadro standartlarını tespit etmek,
- Altyapı sistemleri ile ilgili genel planlama, programlama, fizibilite, projelendirme, işletme, finansman ihtiyacı ve yatırım önceliklerine; teknik altyapı tesislerinin mekânsal strateji planları ile çevre düzeni ve imar planlarına uygun olarak planlanmasına, projelendirilmesine ve yapılmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu konulardaki her türlü etüt, proje, yapı ruhsatı ve yapı kullanma iznine ilişkin usul ve esasları belirlemek,
- Kentsel dönüşüm alanı ilanı ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- Her tür ve ölçekteki çevre düzeni planlarının ve imar planlarının yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek,
- Havza veya bölge bazında çevre düzeni planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak ve bu planların uygulanmasını ve denetlenmesini sağlamak,
- Atık ve kimyasalların yönetimine ilişkin hedef, politika ve ölçütlerin belirlenmesine ilişkin çalışmaları yapmak.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Mersin Yenişehir Belediyesinde faaliyetler, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlı olarak 24 hizmet biriminde yürütülmektedir. Belediye teşkilat yapısı, hizmet esasına göre, aşağıdaki müdürlüklerden oluşmaktadır:

- Özel Kalem Müdürlüğü
- Mali Hizmetler Müdürlüğü
- Fen İşleri Müdürlüğü
- İmar ve Şehircilik Müdürlüğü
- Kültür İşleri Müdürlüğü
- Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü
- İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü

- Hukuk İşleri Müdürlüğü
- Park ve Bahçeler Müdürlüğü
- Yazı İşleri Müdürlüğü
- Destek Hizmetleri Müdürlüğü
- Teftiş Kurulu Müdürlüğü
- Strateji Geliştirme Müdürlüğü
- Zabıta Müdürlüğü
- Temizlik İşleri Müdürlüğü
- Sağlık İşleri Müdürlüğü
- Bilgi İşlem Müdürlüğü
- Emlak ve İstimlak Müdürlüğü
- İşletme ve İştirakler Müdürlüğü
- Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü
- Muhtarlık İşleri Müdürlüğü
- Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü
- Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü
- Kütüphane Müdürlüğü

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde norm kadro ilke ve standartlarının Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirleneceği; belediyenin ve bağlı kuruluşlarının norm kadrolarının bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirleneceği düzenlenmiştir.

Bu çerçevede çıkarılan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik'le, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile belediye ve il özel idarelerinin üye oldukları mahalli idare birliklerinde istihdam edilen memur, sözleşmeli personel, sürekli işçi ve geçici iş pozisyonlarında çalıştırılan personelle ilgili ilke ve esaslar belirlenmiştir.

Anılan Yönetmelik gereği, Yenişehir Belediyesine ayrılan kadro sayıları ile fiilen çalışan personel sayıları aşağıdaki gibidir;

Tablo 1: Personel Bilgileri Tablosu

Personel İstihdam Şekli	Norm Kadro Sayısı	Çalışan Sayısı
657 sayılı Devlet Memurları Kanunu	531	152
Sözleşmeli 657/4-B Madde	-	-
Sözleşmeli 5393/49'uncu Madde	-	13
Kadrolu İşçi	264	207
Geçici İşçi	-	-
696 sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	598

1.3 Mali Yapı

Belediye bütçesi, mali yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren Meclis Kararı ile belirlenmektedir.

Belediyeler, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda genel yönetim kapsamındaki idareler içinde tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçesi analitik bütçe sistemine uygun olarak hazırlanmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre, bütçe; gider, gelir ve finansmanın ekonomik sınıflandırması bölümlerinden oluşmaktadır. Gider bütçesi; kurumsal, fonksiyonel, finansman tipi ve ekonomik sınıflandırma olmak üzere dört bölüme ayrılır. Finansman tipi sınıflandırma tek düzeyden, diğer sınıflandırmalar dört düzeyden oluşmaktadır. Gelir bütçesi ve finansmanın ekonomik sınıflandırması cetvelleri de dört düzeydir.

Kurumun son 3 yıla ilişkin bütçe gelir/gider gerçekleşme tablosu ile 2019 yılı gelir/gider bütçe tahmini ve gerçekleşme tablosuna aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 2: Kurumun Son 3 Yıl Bütçe Giderleri Tablosu

Ekonomik Sınıflandırma 1. Düzey Gider Kodları	2017 (TL)	2018 (TL)	2019 (TL)	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı (%)
Personel Giderleri	30.147.986,38	33.965.270,87	42.651.420,41	25,57
Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri	5.477.939,05	6.092.634,34	7.470.395,20	22,61
Mal ve Hizmet Alımları	33.593.530,80	36.587.893,61	50.292.097,62	37,45

Faiz Giderleri	175.000,21	79.193,79	106.025,65	33,88
Cari Transferler	2.641.988,34	2.398.434,32	2.431.104,63	1,36
Sermaye Giderleri	40.306.690,06	46.930.738,44	28.171.794,20	-39,97
Sermaye Transferleri	869.995,38	1.172.942,14	904.644,12	-22,87
Borç Verme	-	-	-	-
Yedek Ödenek	-	-	-	-
Toplam	113.213.130,22	127.227.107,51	132.027.481,83	3,77

Kurumun 2019 yılında bir önceki yıla göre %3,77 oranında artan bütçe gideri gerçekleşmesinin önemli kısmı, mal ve hizmet alımları ile personel giderlerindeki artıştan kaynaklanmıştır.

Tablo 3: Kurumun Son 3 Yıl Bütçe Gelirleri Tablosu

Ekonomik Sınıflandırma 1. Düzey Gelir Kodları	2017 (TL)	2018 (TL)	2019 (TL)	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı (%)
Vergi Gelirleri	33.662.595,41	39.220.966,27	39.034.497,57	-0,47
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.890.674,58	4.484.494,84	4.792.424,90	6,86
Alınan Bağış ve Yardımlar	40.250,76	0,00	72.600,00	-
Diğer Gelirler	69.930.300,22	70.471.866,49	71.707.405,25	1,75
Sermaye Gelirleri	233.450,00	2.411.400,00	0,00	-
Red ve İadeler(-)	-	-	-	-
Toplam	105.757.270,97	116.588.727,60	115.606.927,72	-0,84

Kurumun 2019 yılında bir önceki yıla göre %0,84 oranında azalan bütçe gelir gerçekleşmesinin önemli kısmı sermaye gelirlerindeki azalıştan kaynaklanmıştır.

Tablo 4: Kurumun 2019 Yılı Gider Bütçe Gerçekleşmeleri Tablosu

Ekonomik Sınıflandırma 1. Düzey Gider Kodları	2019 Bütçe Tahmini (TL)	2019 Gerçekleşen Gider (TL)	2019 Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Gidere Oranı (%)
Personel Giderleri	39.957.000,00	42.651.420,41	106	32
Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri	7.375.000,00	7.470.395,20	101	6

Mal ve Hizmet Alımı	42.926.450,00	50.292.097,62	117	38
Faiz Giderleri	10.000,00	106.025,65	1060	0,08
Cari Transferler	4.532.000,00	2.431.104,63	54	2
Sermaye Giderleri	49.266.000,00	28.171.794,20	57	21
Sermaye Transferleri	1.368.463,00	904.644,12	66	1
Borç Verme	-	-	-	-
Yedek Ödenek	-	-	-	-
Toplam	145.434.913,00	132.027.481,83	%91	%100

Mersin Yenişehir Belediyesinin 2019 yılı gider bütçesi 145.434.913,00 TL öngörölmüş yılsonunda bütçe gerçekleşmesi ise 132.027.481,83 TL olmuştur. Gider bütçesinin öngörülene göre gerçekleşme oranı %91'dir.

Tablo 5: Kurumun 2019 Yılı Gelir Bütçe Gerçekleşmeleri Tablosu

Ekonomik Sınıflandırma 1. Düzey Gider Kodları	2019 Bütçe Tahmini (TL)	2019 Gerçekleşen Gelir (TL)	2019 Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Gelire Oranı (%)
Vergi Gelirleri	47.400.000,00	39.034.497,57	82	%34
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	13.780.000,00	4.792.424,90	35	4
Alınan Bağış ve Yardımlar	470.000,00	72.600,00	15	0,06
Diğer Gelirler	85.736.913,00	71.707.405,25	84	62
Sermaye Gelirleri	6.520.000,00	0,00	0	0
Red ve İadeler (-)	-	-	-	-
Toplam	153.636.913,00	115.606.927,72	%75	%100

Kurumun 2019 gelir bütçesi 153.636.913,00 TL tahmin edilmiş, yıl sonunda gerçekleşen gelir ise tahmin edilenin %75'i oranında 115.606.927,72 TL olmuştur.

1.4 Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Belediyenin muhasebe kayıt sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile getirilen ve mali yıl esasına göre tutulan tahakkuk esaslı devlet muhasebesi olup kayıt işlemleri Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde düzenlenerek 27.05.2016 tarih ve 29724 (M) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bu defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Kasa sayım tutanağı
- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Alınan çekler sayım tutanağı
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı
- Teminat mektupları sayım tutanağı
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı

icmal cetveli

- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu
- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştay'a sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yenişehir Belediyesi tarafından 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde, kamu iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir. Bu çerçevede, ilgili birimlerin katılımı ile Kamu İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı hazırlanmıştır.

İyi bir iç kontrol ortamının belirleyici özelliği, şüphesiz kurum üst yönetimi başta olmak üzere tüm çalışanların, sistemin yapılandırılması ve işlerliğinin sağlanmasındaki olumlu ve yapıcı yaklaşımlarıdır. Bu yönüyle, Yenişehir Belediyesi üst yönetim ve çalışanlarında iç kontrol sisteminin geliştirilmesi gerekliliğine ilişkin farkındalık oluşmuştur.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik gereği, tüm personelle Etik Sözleşmesi imzalanmıştır.

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devrinin sınırları belirlenmiştir. İç kontrol sisteminin temel çalışmalarından iş tanımları yapılmasına, iş süreçlerinin ve iş akış şemalarının çıkarılmasına ve kurumsal risk yönetimine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir. İş tanımlarının yapılması, iş akış şemalarının çıkarılması, amaç ve hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış risklerin tanımlanması, söz konusu risklere kurumun ne tür yanıtlar vereceğinin belirlenmiş olması, risk yönetimi açısından önemli bir ilerleme olduğu kadar iyi işleyen bir yönetim bilgi sisteminin oluşmasına da katkı sağlayacaktır.

Kurumda ön mali kontrol yapılmasına yönelik çalışmalar, iç kontrol ve ön mali kontrole ilişkin usul ve esaslar temel alınarak, harcama birimlerinde ve mali hizmetler biriminde başlatılmıştır. Üst yöneticinin onayı ile görevlendirilen bir İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun oluşturulması, İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının düzenli olarak hazırlanması, iç kontrollerin işlerliğinin ve Eylem Planı gerçekleştirmelerinin izlenip raporlanması, yönetim performansını daha üst bir seviyeye taşıyacaktır. Bu bağlamda, yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak yönetim bilgi sisteminin etkinliğini artırmaya yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Yenişehir Belediyesinde üç adet iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Ancak bu kadrolara atama yapılmamıştır.

Yenişehir Belediyesinde, ilgili mevzuat gereklilikleriyle uyumlu bir stratejik plan ve stratejik planın yıllık uygulamasına yönelik performans programı hazırlanması, bu çerçevede kurumsal risklerin belirlenmesi, faaliyet sonuçlarının idare faaliyet raporunda gösterilmesi, performans yönetimini oluşturulması, kurumsal faaliyetlerin daha verimli yürütülmesi ve kaynakların etkin kullanılması için önemli bir adımdır.

İç kontrol sisteminin geliştirilmesi ve işlerliği için mevzuatla getirilen zorunlulukların bir kısmının yerine getirilmesi, bir kısmında gelişme sağlamaya yönelik çalışmaların sürdürülmesi; Yenişehir Belediyesinde, iç kontrol faaliyetlerine yönelik uygun bir yönetim

çerçevesi oluşturmaya yönelik büyük bir çaba olduğunu işaret etmektedir. Bu bağlamda, sürdürülen faaliyetlerin en kısa zamanda sonuçlandırılması, sistemin eksikliklerinin tamamlanmasını ve tam ve yetkin bir iç kontrol sistemi oluşturmasını sağlayacaktır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Mersin Yenişehir Belediyesinin 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Bir Kısım Belediye Alacaklarının Takip Edilmemesi ve Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Yenişehir Belediyesi 2019 yılı mali tablo ve eki belgelerin incelenmesinde; MESKİ tarafından tahsil edilerek, Yenişehir Belediyesine gönderilmesi gereken Çevre Temizlik Vergilerinin takip edilmediği ve Mersin Büyükşehir Belediyesi ile MESKİ gibi bazı kamu kurumlarından olan alacaklardan bir kısmının 140 Kişilerden Alacaklar Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “Çevre Temizlik Vergisi” başlıklı mükerrer 44’üncü maddesinde özetle;

- Büyükşehir belediyesi dâhilindeki ilçelerde bulunan konutlara ilişkin çevre temizlik vergilerinin su fatura bedelleri ile birlikte su ve kanalizasyon idareleri aracılığıyla tahsil edileceği,
- Tahsil edilen vergiler ile bu vergilerin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil edilen gecikme zammının yüzde sekseninin, tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar ilgili belediyeye bildirilerek, aynı süre içinde ödenmesi gerektiği,

- Tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını yukarıda belirtilen süre içinde ilgili belediyeye yatırmayan idarelerden, bu tutarların 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği,

belirtilmiştir.

MESKİ tarafından 2019 yılında, Yenişehir Belediyesi adına toplam 3.106.882,26 TL Çevre Temizlik Vergisi tahsil edilmiştir. Belirtilen tutardan belediyenin su fatura bedeli olan toplam 161.080,99 TL mahsup edildikten sonra, 2019 yılı için belediyeye ödenmesi gereken net Çevre Temizlik Vergisi tutarının 2.945.801,27 TL olduğu tespit edilmiştir. Yıl içerisinde belediyeye ödenmesi gereken bu tutarın, sadece 182.906,76 TL'lik kısmı Yenişehir Belediyesine aktarılmıştır. Kalan 2.762.894,51 TL'nin, mevzuat gereği Yenişehir Belediyesi'ne aktarılması ve takibinin yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Çevre Temizlik Vergisi alacağı olan 2.762.894,51 TL'lik tutarın 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabına kaydedilmediği ve bu tutarın sadece 613.997,90 TL'sinin 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında izlendiği görülmüştür. Bunun yanı sıra, 140 Kişilerden Alacaklar Hesabında Mersin Büyükşehir Belediyesinden kazı bedeli olarak tahsil edilmesi gereken 226.284,58 TL'nin de izlendiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 140 Kişilerden Alacaklar Hesabını düzenleyen 110'uncu maddesinde bu hesabın, faaliyet alacakları ve kurum alacakları dışında kalan alacakların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Aynı Yönetmelik'in 13-Kurum Alacakları hesap grubunu tanımlayan 100'üncü maddesinde, kurumca faaliyet dönemi içinde tahsili öngörülen alacakların bu hesap grubunda izleneceği; 107'nci maddesinde ise, bu gruptaki diğer hesaplar kapsamına girmeyen kurum alacaklarının izlenmesi için 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabı'nın kullanılacağı vurgulanmıştır.

Buna göre; belediyenin yukarıda belirtilen iki kurumdan olan 2.988.569,10 TL alacağının 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabı'na kaydedilmemesi, kurumun mali tablolarında kurum alacaklarının eksik görünmesine yol açmaktadır. Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri gereği, diğer kurumlardan tahsil edilmesi gereken alacakların sağlıklı bir şekilde takibinin yapılması ve bu alacakların 139 Diğer Kurum Alacakları Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Tüketilen Malzemelerin Muhasebe Kayıtlarından Düşülmemesi ve Taşınır İşlemlerinin Mevzuata Uygun Yapılmaması

Yenişehir Belediyesi 2019 yılı mali tablo ve eki belgelerin incelenmesinde;

a. Tüketilen ilk madde ve malzemelerin muhasebe kayıtlarından düşülmediği,

b. Sayım kurulu oluşturulmadığı, yıl sonu sayımının yapılmadığı ve taşınır sayım ve döküm cetvelinin hazırlanmadığı,

c. Hurdaya ayrılan taşınırlar için elden çıkarılacak stoklar ve maddi duran varlıklar hesabı ile birikmiş amortismanlar hesabının kullanılmadığı,

d. Park ve bahçe mobilyalarının kayıtlara alınmadan direkt gider gösterildiği, görülmüştür.

A) Tüketilen İlk Madde ve Malzemelerin Muhasebe Kayıtlarından Düşülmemesi

Belediye tarafından tüketilen ilk madde ve malzemeler, muhasebe kayıtlarından düşülmemiştir.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44'üncü maddesine dayanılarak hazırlanan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 22'nci maddesinde, tüketilen malzemelerin çıkış kaydının; 30'uncu maddesinde, taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirimini nasıl yapılacağı düzenlenmiştir.

Yönetmelik'te yer alan düzenlemelerine göre, edinilen tüketim malzemelerinin taşınır istek belgesi karşılığında düzenlenecek taşınır işlem fişi ile çıkışları yapılmalıdır. Yine aynı Yönetmelik hükümlerine göre, muhasebe kayıtlarında 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabında izlenen tüketim malzemelerinin çıkışları için mahalli idarelerde üç ayı geçmemek üzere, üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin çıkışının yapılması ve en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde ilk madde ve malzemeler hesabında kayıtlı olan; temizlik malzemeleri, kırtasiye malzemeleri, taşıt yedek parçaları gibi toplam 3.058.823,70 TL tutarındaki malzemenin tüketilmesine rağmen, muhasebe kayıtlarından düşülmediği görülmüştür. Oysa tüketilen malzemelerin 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabı kayıtlarında düşülmesi gerekmektedir.

B) Sayım Kurulunun Oluşturulmayarak Yıl Sonu Sayımının Yapılmaması ve Taşınır Sayım ve Döküm Cetvelinin Hazırlanmaması

Yenişehir Belediyesinin taşınır hesaplarına ilişkin yıl sonu işlemlerinin incelenmesinde, sayım kurulunun oluşturulmadığı, yıl sonu sayım işlemlerinin yapılmadığı ve Taşınır Sayım ve

Döküm Cetvelinin hazırlanmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 32'nci maddesinde, sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler düzenlenmiştir. Madde hükmüne göre;

- Kamu idarelerine ait taşınırların, taşınır kayıt yetkililerinin görevlerinden ayrılmasında, yıl sonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayım yapılması,

- Taşınır sayımlarının harcama yetkilisince, kendisinin veya görevlendireceği bir kişinin başkanlığında taşınır kayıt yetkilisinin de katılımıyla en az üç kişiden oluşturulan sayım kurulu tarafından gerçekleştirilmesi,

- Sayım kurulunca, ambarda bulunduğu veya ambardan çıktığı halde belgesi düzenlenmeyen ve kayıtları yapılmadığı belirlenen taşınırlara ilişkin işlemlerin, taşınır kayıt yetkilisine yaptırılması,

- Sayım tutanağının “Kayıtlara Göre Ambardaki Miktar” sütununun; defter kayıtları esas alınarak doldurulacağı, ambarlardaki taşınırların fiilen sayılması neticesinde bulunan miktarların sayım tutanağının “Ambarda Bulunan Miktar” sütununa kaydedileceği, akabinde oda, büro, bölüm, geçit, salon, atölye, garaj ve servis gibi ortak kullanım alanlarında bulunan taşınırların dayanıklı taşınırlar listeleri esas alınarak sayılması ve sayım sonuçlarının sayım tutanağında gösterilmesi,

gerekmektedir.

Aynı Yönetmelik'te; kayıtların sayım sonuçlarıyla uygunluğunun sağlanması ile sayım kurulu tarafından Taşınır Sayım ve Döküm Cetvelinin düzenlenmesi gerektiği, bu Cetvel ve eki sayım tutanağı ile sayım sonuçlarına göre düzenlenen giriş ve çıkış belgelerinin, taşınır kayıt yetkilisinin yıl sonu hesabını oluşturduğu belirtilmiştir.

Anılan Yönetmelik hükümlerine göre, taşınır kayıt yetkilisinin de arasında olacağı sayım kurulunun oluşturulması, yıl sonu sayım işlemlerinin yapılması, taşınırların fiili ve kayıtlı durumlarına ilişkin mutabakatın sağlanması ve Taşınır Sayım ve Döküm Cetvelinin hazırlanması uygun olacaktır.

C) Hurdaya Ayrılan Taşınırlar İçin Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile Birikmiş Amortismanlar Hesabının Kullanılmaması

2019 yılında Belediyenin hurdaya ayrılan taşınırları, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına kaydedilmemiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 224 ve 225'inci maddelerinde, çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların izlenmesine yönelik

olarak, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının işleyişi düzenlenmiştir.

Yönetmelik hükmüne göre; kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıklar kayıtlı değerleri üzerinden 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabına borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak; ayrılmış olan amortisman tutarı 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedilmesi; maddi duran varlıkların kullanılamaz hale gelmesi durumunda, ilgili hesaba alacak, 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar hesabına borç, bu varlıklar için ayrılmış olan amortisman tutarı 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

İdare tarafından 2019 yılında 117.209,00 TL tutarındaki taşınırın hurdaya ayırma işleminde, muhasebe işlemleri anılan Yönetmelik hükümlerine uygun yapılmamıştır. Oysa hurdaya ayrılan taşınırın ilgili hesaba alacak ve 294 Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar hesabına borç; söz konusu varlıklara ait amortismanların ise, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabından 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına aktarım kaydının yapılması gerekmektedir.

D) Park ve Bahçe Mobilyalarının Kayıtlara Alınmayıp Direkt Gider Olarak Gösterilmesi

Yenişehir Belediyesi tarafından park ve bahçelerde kullanılmak üzere satın alınan demirbaşlar, taşınır kayıtlarına alınmadan, direkt gider olarak kaydedilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25 Maddi Duran Varlıklar hesap grubunun işleyişine ilişkin 187'nci maddesinde; edinilen maddi duran varlıkların, maliyet bedeli ile hesaplara alınacağı, maliyet bedeline varlıkların elde edilmesinde yapılan her türlü giderin ilave edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Anılan Yönetmelik'in 255 Demirbaşlar Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 198'inci maddesinde ise, kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların bu hesapta izlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

2019 yılında park ve bahçelerde kullanılmak üzere satın alınan oyun ekipmanları, spor aletleri, bank, piknik masası gibi eşyaların tutarları 255 Demirbaşlar Hesabına aktarılmamış, tamamı 630 Giderler Hesabı kullanılarak giderleştirilmiştir. Oysa Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği, satın alınan ve halen kurum bünyesinde mevcut bulunan demirbaşların 255 Demirbaşlar Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında İzlenen ve Geçici Kabulleri Yapılan İşlerin İlgili Varlık Hesaplarına Aktarılmaması

Yenişehir Belediyesi 2019 yılı mali tablo ve eki belgelerin incelenmesinde; 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında kayıtlı olan tutarlardan geçici kabulü yapılanların ilgili varlık hesabına aktarılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının niteliğini açıklayan 204'üncü maddesi uyarınca; yeni bir yatırıma başladıktan sonra ilk hakedişten başlamak üzere söz konusu yatırıma ait hakediş tutarları 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına borç kaydedilmeli; ilgili yatırımın tamamlanıp geçici kabulünün yapılması ile birlikte, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının alacağına kayıt yapılarak hesaptan çıkarılıp ilgili varlık hesabına aktarılmalıdır.

Yapılan incelemede, yatırımı tamamlanıp geçici kabulü yapılan çeşitli işler ile ilgili olarak toplam 21.227.933,64 TL'lik tutarın ilgili duran varlık hesaplarına aktarılmadığı tespit edilmiştir. Bu durum ayrıca, Belediyenin varlıklarının bahsi geçen tutar kadar eksik görünmesine yol açtığından, geçici kabulü yapılan yatırımların mevzuat gereği 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabından çıkarılarak, ilgili varlık hesabına aktarılması uygun olacaktır.

BULGU 4: Kamu Kurumlarına Tahsis Edilen Taşınmazların Mülkiyet ve Kullanım Durumlarına İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

Yenişehir Belediyesi 2019 yılı mali tablo ve eki belgelerin incelenmesinde; belediyenin mülkiyetinde olup, diğer kamu kurumlarına tahsis edilen taşınmazların muhasebe kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 250 Arazi ve Arsalar Hesabı "Hesabın İşleyişi" başlıklı 189'uncu maddesi uyarınca;

-Tahsise konu edilen arazi ve arsalar tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden bu hesaba borç, 500-Net Değer Hesabına alacak,

-Tahsis edilen arazi ve arsalar tahsisi kaldırılanlar maliki kamu idaresinin muhasebe birimince bu hesaba borç, 500-Net Değer Hesabına alacak,

kaydedilmesi gerekmektedir.

Anılan yasal düzenlemelere rağmen, Yenişehir Belediyesinin Sağlık Bakanlığı ile Aile

ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne tahsis ettiği toplam 6.448.888,13 TL değerindeki taşınmazların muhasebe kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir. Oysa kamu idarelerinin hem diğer kamu idarelerine tahsis ettikleri taşınmazları hem de kendilerine tahsis edilen taşınmazları, yardımcı hesaplar ve ilgili varlık hesaplarında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Zamanaşımına Uğramış, Kaynağı ve İlgilisi Belli Olmayan Tutarların Emanetler Hesabında İzlenmeye Devam Edilip, Gelir Kaydedilmemesi

Yenişehir Belediyesi 2019 yılı mali tablo ve hesaplarının incelenmesinde; 333 Emanetler Hesabında izlenen tutarların bir kısmının kaynağı ve ilgisinin tespit edilemediği ve bu alacaklardan zamanaşımına uğrayanların gelir kaydedilmediği görülmüştür.

2019 yıl sonu itibariyle, belediyenin 333 Emanetler Hesabında 2.995.014,48 TL tutarında çeşitli emanetler yer almaktadır. Bu tutarın 1.611.879,99 TL'nin kısmının kaynağı ve ilgilisi tespit edilememiş ancak belediyenin otomasyon kayıtlarının incelenmesinden 2009 yılı veya önceki yıllara ait olduğu anlaşılmıştır.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 146'ncı maddesinde; "*Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, her alacak on yıllık zamanaşımına tabidir*" ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "Genel nitelikli hükümler" başlıklı 5'inci maddesinde de; "*Bu kanun ve Borçlar Kanununun genel nitelikli hükümleri, uygun düştüğü ölçüde tüm özel hukuk ilişkilerine uygulanır*" hükümleri yer almaktadır.

Bu hükümler uyarınca; ilgili mevzuatında özel bir hüküm bulunmadıkça, emanet olarak nakden veya mahsuben tahsil edilen tutarlardan zamanaşımına uğrayanların cari yıl bütçesine gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 333 Emanetler Hesabının "333.01.99 – Diğerleri" alt kodunda izlenen 1.611.879,99 TL'nin; mali tablolara 2009 ve daha önceki yıllardan intikal ettiği, kullanılan otomasyon programında ve diğer kayıtlarda ilgisinin "Yenişehir Belediyesi" olarak görünmesi nedeniyle hak sahiplerinin belirli olmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 333 Emanetler Hesabının "333.01.99 – Diğerleri" alt kodunda izlenen 1.611.879,99 TL'nin kaynağına ilişkin gerekli tespitler yapılarak bütçeye gelir kaydedilmesi veya kayıtlardan çıkarılması gerekenler için de düzeltme kayıtlarının yapılması uygun olacaktır.

BULGU 6: Belediyenin Su Giderlerinin Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

Yenişehir Belediyesi 2019 yılı mali tablo ve eki belgelerin incelenmesinde; MESKİ'ye mahsuplaşma yöntemiyle ödenen belediye su faturalarının, gider olarak muhasebeleştirilmediği görülmüştür.

Oysaki; kamu idarelerinin bütçe giderlerinin gerçekleştirilme usulü, bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi, her muhasebe kaydının belgeye dayanmasının şart olduğu ve bütçe gelirlerinin tahsil edildiği yılda, bütçe giderlerinin de ödendiği yılda muhasebeleştirilmesi konusunda açık yasal düzenlemeler, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 33, 50 ve 51'inci maddelerinde yer almaktadır.

Ayrıca Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin 39'uncu maddesinde; elektrik, su, doğalgaz ve benzeri tüketim giderleri ile abone giderlerinin ödenmesinde faturanın ödeme belgesine eklenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemelerde, kurumun 28 adet su faturası aboneliğinin bulunduğu ve 2019 yılında toplam 161.080,99 TL su giderinin olduğu görülmüştür. Bu giderler, MESKİ tarafından Belediyeye ödenecek Çevre Temizlik Vergisi payından mahsup edilerek tahsil edilmiş; ancak yapılan giderle ilgili faturalar Yenişehir Belediyesi tarafından ödeme emrine bağlanmamış ve bütçe gideri olarak muhasebe kayıtları yapılmamıştır.

Mahalli idarelerin de bütçe ve muhasebe uygulamalarına genel çerçeve oluşturan, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Gayri Safilik İlkesi" başlıklı 39'uncu maddesinde de; gelir ve giderlerin, herhangi bir düzenleme veya standart ile aksi kararlaştırılmadıkça netleştirilmeden kaydedileceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde; bütçe ile ilgili olsun veya olmasın Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenen uluslararası genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine göre tahakkuk eden her türlü gelirin 600 Gelirler Hesabında, aynı şekilde her türlü giderin ise 630 Giderler Hesabında izlenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Anılan Yönetmelik'e göre; mevzuatı gereğince bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben yapılan tahsilatların 800 Bütçe Gelirleri Hesabında, bütçe kanunları ve diğer kanunların verdiği yetkiye dayanılarak nakden veya mahsuben yapılan bütçe giderlerinin 830 Bütçe Giderleri Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Yenişehir Belediyesi 2019 yılında, MESKİ'nin Belediye adına tahsil ettiği Çevre Temizlik Vergisi tutarlarından, toplam 161.080,99 TL'lik belediyenin su fatura bedeli mahsup

edildikten sonra kalan net Çevre Temizlik Vergisi tutarını, 600 Gelirler Hesabı ile 800 Bütçe Gelirleri Hesabına kaydederek, sadece gelir kaydı yapmıştır. Oysa Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin gayri safilik ilkesi gereği, gelir ve giderlerin netleştirilmeden, brüt tutarlar üzerinden kaydedilmesi gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan düzenlemelere göre, tahakkuk eden Çevre Temizlik Vergisi alacaklarının brüt tutar üzerinden 600 Gelirler Hesabı ve 800 Bütçe Gelirleri Hesabında; bu tutarlardan mahsubu yapılan su fatura bedellerinin de 630 Giderler Hesabı ile 830 Bütçe Giderleri Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: İmar Harçları İle Birlikte Tahsil Edilen Otopark Bedellerinin Ayrı Bir Hesapta Takip Edilmemesi

Yenişehir Belediyesi 2019 yılı mali tablo ve eki belgelerin incelenmesinde; ilgili yılda imar harçları ile birlikte tahsil edilen otopark bedellerinin ayrı bir banka hesabında izlenmediği ve Mersin Büyükşehir Belediyesine aktarılmadığı görülmüştür.

2019 yılında, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 37'nci ve 44'üncü maddelerine dayanılarak hazırlanan Otopark Yönetmeliği hükümleri gereği, Belediye tarafından imar harçları ile birlikte toplam 1.001.241,24 TL otopark bedeli tahsil edilmiştir. Yasal düzenlemelere göre, bu tahsilatın ayrı bir banka hesabında takip edilmesi ve otopark yapımı için Mersin Büyükşehir Belediyesine aktarılması gerekmektedir.

22.02.2018 tarih ve 30340 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Otopark Yönetmeliği'nin "Otopark Bedelinin Tespit, Tahakkuk ve Tahsili" başlıklı 12'nci ve "Otopark Hesabından Yapılacak Harcamalar" başlıklı 13'üncü maddelerinde; Otopark Yönetmeliği hükümleri gereği Belediye tarafından imar harçları ile birlikte tahsil edilen otopark bedellerinin; ne şekilde hesaplanacağı ve muhasebeleştirileceği, yapılan tahsilatın nasıl değerlendirileceği ve ilgili büyükşehir belediyesine nasıl aktarılacağı ile tahsisli bu gelirin ne şekilde harcanacağı açıkça belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; 2019 yılı içerisinde Yenişehir Belediyesince imar harçları ile birlikte tahsil edilen, toplam tutarı 1.001.241,24 TL olan otopark bedellerinin, 333 Emanetler Hesabında izlendiği, ancak otopark bedelleri için özel olarak açılmış bir banka hesabına ve Mersin Büyükşehir Belediyesine aktarılmadığı belirlenmiştir. Ayrıca, otopark yapımına tahsis edilen bu tutarın, tahsis amacı dışında kullanıldığı ve faiz geliri tahakkuk ettirilmediği tespit

edilmiştir.

Yukarıda yer verilen hükümler uyarınca; otopark bedellerinin, bu amaca tahsisli açılacak otopark hesabına aktarılması ve Mersin Büyükşehir Belediyesi hesaplarına intikalinin sağlanması uygun olacaktır.

BULGU 2: Mersin Büyükşehir Belediyesine İlgili Mevzuatta Öngörülmediği Halde Atık Bertaraf Ücreti Ödenmesi

Yenişehir Belediyesi tarafından Mersin Büyükşehir Belediyesine mevzuatta yeri olmadığı halde, 2019 yılı sonu itibariyle toplam 3.254.625,77 TL katı atık bertaraf ücreti ödendiği görülmüştür.

Katı atık bertarafına ilişkin görev ve sorumluluklar, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7'nci maddesinin (i) ve (z) bentlerinde düzenlenmiştir. Anılan madde hükmüne göre;

“i) ... büyükşehir katı atık yönetim plânını yapmak, yaptırmak; katı atıkların kaynaқта toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek;...” büyükşehir belediyesinin görevleri arasındadır. Aynı maddenin z bendinden sonraki kısmında ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri düzenlenmiştir. 7'nci madde (z) bendine göre; *“b) Büyükşehir katı atık yönetim plânına uygun olarak, katı atıkları toplamak ve aktarma istasyonuna taşımak.”* ilçe belediyelerinin görev alanındadır.

Katı atık bertarafına ilişkin genel çerçeve, 2782 sayılı Çevre Kanunu ile belirlenmiştir. Çevre Kanunu'nun 2'nci maddesinde; *“Bu Kanunda geçen terimlerden; ...*

Kirleten: Faaliyetleri sırasında veya sonrasında doğrudan veya dolaylı olarak çevre kirliliğine, ekolojik dengenin ve çevrenin bozulmasına neden olan gerçek ve tüzel kişileri,

Katı atık: Üreticisi tarafından atılmak istenen ve toplumun huzuru ile özellikle çevrenin korunması bakımından, düzenli bir şekilde bertaraf edilmesi gereken katı atık maddeleri,

Evsel katı atık: Tehlikeli ve zararlı atık kapsamına girmeyen konut, sanayi, işyeri, piknik alanları gibi yerlerden gelen katı atıkları, ... ifade eder” hükmüne ve “İlkeler” başlıklı 3'üncü maddesinin (g) bendinde de; *“g) Kirlenme ve bozulmanın önlenmesi, sınırlandırılması, giderilmesi ve çevrenin iyileştirilmesi için yapılan harcamalar kirleten veya bozulmaya neden olan tarafından karşılanır. Kirletenin kirlenmeyi veya bozulmayı durdurmak, gidermek veya*

azaltmak için gerekli önlemleri almaması veya bu önlemlerin yetkili makamlarca doğrudan alınması nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan gerekli harcamalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kirletenden tahsil edilir” hükmü ile tanımlara yer verilmiştir.

Atıksu Altyapı ve Eysel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik ile Kanun’daki tanımlara açıklık getirilmiş ve 4’üncü maddesinde; *“Bu Yönetmeliğin uygulanmasında; ...*

c) Atık üreticisi: Faaliyetleri sonucu atık oluşumuna neden olan kişi ve/veya atığın bileşiminde veya yapısında bir değişikliğe neden olacak ön işleme, karıştırma veya diğer işlemleri yapan herhangi bir gerçek veya tüzel kişiyi,

e) Eysel katı atık idareleri: Büyükşehir belediyelerini, diğer belediyeleri ve belediye birliklerini,

h) Kirleten: Faaliyetleri sırasında veya sonrasında doğrudan veya dolaylı olarak çevre kirliliğine, ekolojik dengenin ve çevrenin bozulmasına neden olan gerçek ve tüzel kişileri,

ı) Kirleten öder ilkesi: Atıkların oluşturduğu veya oluşturması muhtemel çevresel kirlenme ve bozulmayı önlemek, sınırlandırmak, gidermek ve çevrenin iyileştirilmesini sağlamak için yapılan ve/veya yapılacak tüm yatırımların ve harcamaların kirletenler veya bozulmaya neden olanlar tarafından karşılanacağı ilkesini, ... ifade eder” denilmiştir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemelere göre; evsel katı atıkların toplanması ve aktarma istasyonuna taşınmasına yönelik işlerin ilçe belediyelerince, aktarma istasyonundan sonraki aşamada bertaraf edilmesini kapsayan atık yönetimi hizmetlerinin de büyükşehir belediyeleri tarafından yerine getirilmesi gerekmektedir.

2782 sayılı Çevre Kanunu ve Atıksu Altyapı ve Eysel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik’te yer verilen tanımlamalardan açıkça anlaşılacağı üzere; atık yönetimi dolayısıyla ortaya çıkan maliyetlerin “kirleten öder” ilkesi gereği faaliyetleri sırasında veya sonrasında doğrudan veya dolaylı olarak çevre kirliliğine, ekolojik dengenin ve çevrenin bozulmasına neden olan gerçek ve tüzel kişilerce karşılanması gerektiği açıktır.

İlgili mevzuatta yer verilen tanımlamalar ve ilkeler uyarınca ilçe belediyeleri, yükümlü oldukları atık hizmetlerini yerine getiren evsel katı atık idareleridir. Dolayısıyla kirleten veya başka herhangi bir sıfatla, büyükşehir belediyelerince atık yönetimi hizmetlerine dair katlanılan

maliyetlerin finansmanından sorumlu değildir.

Yapılan incelemede; Mersin Büyükşehir Belediyesine aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere, katı atık bertaraf ücreti adı altında çeşitli yıllarda toplam 3.254.625,77 TL ödeme yapıldığı görülmüştür.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle Ödenen Katı Atık Bertaraf Ücretleri

YIL	ÖDENEN TUTAR (TL)
2010	221.015,28
2011	210.422,20
2012	224.332,22
2013	262.849,47
2014	317.712,29
2015	402.778,63
2016	344.855,00
2017	525.737,00
2018	540.332,00
2019	204.591,68
TOPLAM:	3.254.625,77

Mevcut yasal düzenlemeler çerçevesinde, evsel katık atık bertaraf ücretlerinin kirletenler yerine, ilçe belediyelerinden talep edilmesi mümkün değildir. Bu nedenle, katı atık bertaraf ücreti olarak ödenen 3.254.625,77 TL'nin Yenişehir Belediyesine iadesine yönelik, gerekli iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi uygun olacaktır.

BULGU 3: Yapım İşlerinde Yeterli Değerlendirme Yapılmaksızın İşin Süresinden Fazla Süre Uzatımları Verilmesi

Mersin Yenişehir Belediyesi 2019 yılı mali tablolar ve eki belgelerinin incelenmesinde; yapım işlerinde, yeterli değerlendirme yapılmaksızın, "ödenek ve/veya nakit yetersizliği" gerekçesiyle işin süresinden fazla süre uzatımları verildiği görülmüştür.

Yapılan incelemede, yapım işlerinin bir kısmında iş artışı ve ağırlıklı olarak idareden kaynaklı durumlar nedeniyle süre uzatımı verildiği; verilen süre uzatımlarının ise, iş artışı ve idarenin sebebiyet verdiği gecikme ile orantılı olmadığı tespit edilmiştir. Örneğin, "Öğrenci Yurdu Yapım İş", "Bakım Merkezi Yapım İş" ve "Bilim ve Deney Merkezi Yapım İş" anahtar teslimi götürü bedel usulü ile ihale edilmiştir. Tablo 8'de gösterildiği üzere, anılan yapım işlerinde, sözleşmedeki işin süresinin % 64 ile % 145'i arasında değişen oranlarda süre uzatımı verilmiştir. Süre uzatım kararlarının önemli bir kısmı "ödenek veya nakit yetersizliği" gerekçesine dayandırılmıştır.

Tablo 7:Yapım İşlerinde Verilen Süre Uzatımları

İşin Adı	Sözleşmeye Göre İşin Süresi (gün)	Süre Uzatım Gerekçesi	Süre Uzatımları (Tarih/Gün)	İş Artışı (Tarih/TL)	İşin Süresindeki Artış (%)
ÖĞRENCİ YURDU YAPIM İŞİ	300	Toplam (2019 yıl sonu itibariyle)	412		412/300=%137
		Nakit eksikliği	14.05.2018 / 755.03.05-E.11770 /167		
		Nakit eksikliği	17.08.2018 / 755.03.05-E.20081 /181	30.11.2018 Tarih ve 755.03.04-E.28258 sayılı 110.508,08 TL. iş artışı (Süre uzatımı yok)	
		Nakit eksikliği	07.05.2019 / 755.03.05-E.10427 /46	28.08.2019 Tarih ve 755.03.04-E.20811 sayılı 13.805,81 TL. iş artışı (Süre uzatımı yok)	
		Proje revizyonundan kaynaklı iş artışı	31.07.2019 / 755.03.05-E.18557 /18	31.07.2019 Tarih ve 755.03.04-E.18557 sayılı 301.939,61 TL. iş artışı	
BAKIM MERKEZİ YAPIM İŞİ	550		801 Toplam (2019 yıl sonu itibariyle)	21.12.2018/938.752,22 12.03.2019/94.896,04	801/550=% 145
			11.01.2018/115		
		Ödemelerde oluşabilecek	14.05.2018/139		

		aksama			
		Ödenek /nakit yetersizliği	17.08.2018/181		
		Ödenek /nakit yetersizliği	07.05.2019/184		
		Ödenek /nakit yetersizliği	28.10.2019/182		
BİLİM VE DENEY MERKEZİ YAPIM İŞİ	300		192 Toplam (2019 yıl sonu itibariyle)		192/300=% 64
		Nakit eksikliği	14.05.2018 / 755.03.05- E.11768 /102		
		İş artışından kaynaklı	09.10.2018 / 755.03.04- E.23631 /30	09.10.2018 /201.167,18	
		İş artışından kaynaklı	19.12.2018 / 755.03.05- E.30080 /45	05.12.2018 /139.765,14	
		İş artışından kaynaklı	18.02.2019 / 755.03.04-E.4022 /16	18.02.2019 /64.926,26	
		İş artışından kaynaklı	18.02.2019 / 755.03.04- E.4022/15	15.03.2019/ 68.972,50	

Yapım işlerinde süre uzatımı verilirken, süre uzatımı verilmesini gerektiren durumun değerlendirilmesi ve iş programı ile yapılacak iş dikkate alınarak, süre uzatımının belirlenmesi gerekmektedir. İdarenin 2019 yılındaki işlerinin bir kısmında, nakit yetersizliği gibi idareden kaynaklanan nedenlerle süre uzatımı verilmiştir. Bu süre uzatımlarında; yükleniciye nakit yetersizliği nedeniyle ne kadar ödeme yapılmadığı, bu tutara karşılık gelen iş miktarı, iş miktarının iş programında yol açtığı gecikme değerlendirilmemiştir. İş artışı nedeniyle verilen süre uzatımlarında; iş artış ile süre uzatımı aynı zamanda belirlenmemiş, önce iş artışı yapılmış, daha sonra ki bir tarihte süre uzatımı verilmiştir. Süre uzatımına konu edilen hususların ne kadar bir gecikmeye sebebiyet verdiği tutanakla tespit edilmemiştir.

Verilen süre uzatımları, genelde işin sözleşmesinde verilen süresinin % 64 ile % 145'ü arasında değişen oranlarda fazladır. Bu durumun nedenlerinin analiz edilmesi ve açıklanması gerekmektedir. Yasal düzenlemelerde, süre uzatımına açık bir sınır çizilmemesi, idarenin bu konuda sınırsız bir yetkisi olduğu anlamına gelmemektedir. Yapım işlerinde, makul bir oranı aşan süre uzatımlarında, idarenin bunun nedenlerini açıkça ortaya koyması gerekmektedir. İşin sözleşmedeki süresinden fazla verilen süre uzatımları, kurum yatırımlarının projelendirilmesinde ve yürütülmesinde ciddi zafiyet olduğuna işaret etmektedir.

Kurum kaynaklarının verimli ve etkin kullanımı için yatırımların iyi projelendirilmesi, başlangıç maliyetleri ve süresi içinde tamamlanması büyük önem arz etmektedir. Zorunlu

hallerde verilen süre uzatımlarının uygun ve makul ölçülerde olması ve idarenin kararını haklı kılacak sağlam gerekçelerinin açıkça ortaya koyması uygun olacaktır.

BULGU 4: Avukatlık Vekâlet Ücretlerine İlişkin Kayıtların Doğru Tespite İmkân Verecek Şekilde Tutulmaması

Yenişehir Belediyesi 2019 yılı mali tablo ve eki belgelerin incelenmesinde; avukatlık vekâlet ücretlerine ilişkin tutarların; takip, tahsil ve muhasebeleştirilmesinin mevzuatın öngördüğü şekilde yapılmadığı tespit edilmiştir.

659 sayılı KHK ve KHK'nın 16'ncı madde hükmüne dayanılarak çıkarılan ve 08.07.2012 tarih ve sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Vekalet Ücretlerinin Dağıtımına Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" hükümlerine göre;

- İdareler lehine karara bağlanan ve tahsil edilen vekalet ücretlerinin, dava ve icra takibini yapan hukuk biriminin bağlı olduğu idarenin merkez muhasebe birimi nezdinde açılan bir emanet hesabında toplanması,
- Vekalet ücretini tahsil eden birim tarafından dağıtımına esas olmak üzere ilgili mahkeme kararına ve icra dosyasına ilişkin bilgiler ile bu dava ve icra dosyasının takibinin kimler tarafından yapıldığına dair bilgilerin "Vekalet Ücreti Ödemesine Esas Veri Tablosu"na işlenmesi ve ilgililer tarafından imzalanarak merkez teşkilatındaki hukuk birimine gönderilmesi,
- Dağıtımı yapılmayan %5'lik kısmın muhasebe birimince Hazineye gelir kaydedilmesi, gerekmektedir.

Yukarıda anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde; belediyelerin taraf olduğu çeşitli yargı ve icra mercilerinde lehte sonuçlanan dava ve işlemlerden kazanılan vekalet ücretlerinin;

- Tahsil edildiğinde mevzuat gereği 333 Emanetler Hesabına kaydedilmesi,
- İlgisine göre avukatlara mevzuatta yer alan limitler dâhilinde dağıtılması,
- İlgili yıl dağıtılmayan miktarın %5'lik kısmının, nihai kalan miktarının da üçüncü yıl sonunda Belediye bütçesine gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

Yenişehir Belediyesi 2019 yılı mali tablolar ve eki belgelerin incelenmesinde; avukatlık vekâlet ücretlerinin aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere hatalı muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Tablo 8: Avukatlık Vekalet Ücretlerine Dair Yenişehir Belediyesi Muhasebe Kayıtları

Hesap Kodu	Hesabın Adı	Tutar (TL)
120	Gelirlerden Alacaklar Hesabı	351.337,57
121	Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı	330.288,87
122	Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı	726,67
222	Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı	1.453,34
333	Emanetler Hesabı	182.570,55
600	Gelirler Hesabı	337.162,37
800	Bütçe Gelirleri Hesabı	136.218,62
810	Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler Hesabı	52.926,90

Yapılan incelemede; Hukuk İşleri Müdürlüğü ve Mali Hizmetler Müdürlüğünde; vekâlet ücretlerine ilişkin bilgi ve belgelerin, doğru tespiti imkân verecek şekilde tutulmadığı, dosya bazında tasnifinin gerektiği şekilde yapılmadığı ve yanlış hesaplarda muhasebeleştirildiği belirlenmiştir. Bununla birlikte; muhasebe kayıtlarına alınan tutarların gerçek değerleri yansıtmadığının belirlenmesi mümkün olmadığından, mevcut kayıt sistemi 659 sayılı KHK'nın 14'üncü maddesi ve mezkur Yönetmelik'in 6'ncı maddesi uyarınca, belediye bütçesine gelir kaydedilmesi gereken tutarların tespitinin sağlıklı bir şekilde yapılmasına da imkan vermemektedir.

2019 yılı içerisinde tahsil edildiği belirtilen tutarlardan bir kısmı olan 136.218,62 TL, sadece 800 Bütçe Gelirleri Hesabında muhasebeleştirilmiştir. Bütçe geliri olarak kaydedilen bu tutarın, anılan mevzuat hükümleri gereği ilgili yıl bütçe gelirlerine kaydedilmek üzere, emanet hesaplarında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Buna göre, vekâlet ücretlerine ilişkin bilgi ve belgelerin doğru tespiti imkân verecek şekilde kayıt altına alınması ve ilgili yıl bütçe gelirlerine aktarılmak üzere emanet hesaplarında izlenmesi uygun olacaktır.

BULGU 5: İşçilere Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

Yenişehir Belediyesinin 2019 yılı mali tabloları ve eki belgelerinin incelenmesinde; kadrolu işçilerin yıllık izinlerinin Kanun'a uygun şekilde kullandırılmadığı, bu nedenle çok sayıda işçinin birikmiş yıllık izin bulunduğu görülmüştür.

Yenişehir Belediyesinde işçilerin yıllık ücretli izinlerinin 4857 sayılı İş Kanunu'na uygun şekilde kullandırılmadığı, bunun sonucunda kullanılmayan izin günlerinin biriktiği ve

yıllık izin sürelerine ait ücretlerin toplu olarak ödenme riskinin olduğu görülmüştür.

İşçilerin yıllık izinler 4857 sayılı İş Kanunu'nda düzenlenmiştir. Anılan Kanun'un;

- 53'üncü maddesinde, işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği,

- 56'ncı maddesinde, yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu,

- 59'uncu maddesinde, iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği,

belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un 60'ıncı maddesi gereği çıkarılan ve 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de, yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili Kanun hükümlerine paralel düzenleme yapılmıştır.

Yenişehir Belediyesinde yapılan incelemelerde, 2019 yılı sonu itibariyle toplam 207 işçinin 160'ının (işçilerin yüzde 77'si) birikmiş 100 iş gününden fazla yıllık ücretli izin hakkı olduğu, bazı işçilerin 464, 402, 390, 380 ve 377 gün gibi kullanmadığı birikmiş izinlerinin olduğu görülmüştür.

Oysa yukarıda yer alan düzenlemelere göre, işçiler yıllık izin haklarından feragat edemezler. Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması veya eksik kullandırılması durumunda ise, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince, işveren veya işveren vekiline idari para cezası uygulanması gerekmektedir.

İşçilerin yıllık izin hakları, mevzuat hükümleri gereği, emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde, yıllık izin ücretine dönüşmektedir. Yıllık izin karşılığı olan bu ödeme, işçinin son ücreti üzerinden hesaplanacağı için yüksek miktarlara ulaşmaktadır. Bu uygulama işçilerin, yıllık izinlerini kullanmaktan vazgeçip, izin ücreti almayı tercih etmelerine neden olurken, idarelerin katlandığı mali külfetin artmasına yol açmaktadır.

Yukarıda açıklandığı üzere, idarenin yasal düzenlemelere uygun olarak işçilere yıllık izinlerini kullandırması, iş veriminin artışı açısından önem taşıdığı gibi kurumun ek mali külfetten kaçınarak, kaynakları etkin kullanmasına katkı sağlayacaktır.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: İZLEME**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Hazineye ait taşınmazların satışından tahsil edilen %10 payın 775 Sayılı Gecekondu Kanunu Hükümlerine Göre Oluşturulması Gereken Fon Hesabına Aktarılmaması	2018	Kısmen Yerine Getirildi	Hazineye ait taşınmazların satışından tahsil edilen % 10 payın ilgili fon hesabına aktarılması için gerekli çalışmalar başlatıldığından tekrar Mali Denetim Raporuna alınmamıştır.
Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Geçiş Hakkı Ücreti Alınmaması	2018	Kısmen Yerine Getirildi	Gerekli çalışmalar başlatıldığından tekrar Mali Denetim Raporuna alınmamıştır. Bulgu konusu husus için

			Mersin Büyükşehir Belediyesinin Meclis Kararı beklenmektedir.
--	--	--	---